

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Swedish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

PROV PÅ SVENSKA

RÄTTNINGSMALL

Del I

(Totalt 30 poäng)

1. Ersätt följande ord och uttryck, som de används i texten, med andra som betyder samma sak:

(1 × 5 poäng)

- (a) snusar (stycke 1) rätt svar: *sover, dusar, slumrar, sussar, slaggar, knoppar, kofar*
- (b) syssla med (stycke 5) rätt svar: *göra, bedriva, idka, arbeta med, ägna sig åt*
- (c) i skarpt läge (stycke 9) rätt svar: *när det är allvar, när det är farligt, när det gäller*
- (d) utsätta oss för (stycke 10) rätt svar: *underkasta sig*
- (e) skrubbsår (stycke 13) rätt svar: *skråma, litet sår, ett sår som svider*

2. Ersätt följande uttryck med andra som betyder samma sak:

(5 poäng)

öppna (ytterligare) fönster till (stycke 5)

Rätt svar: *visa fler möjligheter, ge nya möjliga förklaringsmodeller till*

3. Vad kännetecknar REM-sömnen?

(5 poäng)

Rätt svar, baserat på stycke 4 och 15: *REM-sömnen är den mest intensiva drömfasen då vi drömmer mest. Under denna period är stresshormonet noradrenalin rejält nertryckt.*

4. På vilket sätt fungerar sömnen som både minnesbearbetning och känsloreglering, enligt artikeln?

(5 poäng)

Rätt svar, baserat på stycke 13, 14 och 15: *En av sömnens huvudfunktioner är förmodligen att bearbeta ny information och skapa en minnesstruktur över den. Om man sover mellan olika testtillfällen minns man innehållet bättre. När vi sover bearbetar hjärnan dagens uppplåtande händelser och gör dem till minnen som placeras i vår erfarenhetsbank. Under denna process försvinner mycket av den emotionella laddningen eftersom bearbetningen sker under rofyllda förhållanden.*

5. På vilket sätt har drömmar haft en avgörande inverkan för att göra mänskligheten till vad den är i dag?

(5 poäng)

Rätt svar, baserat på stycke 8, 9, 10 och 11: *Drömmar är enligt Hot-teorin hjärnans sätt att öva oss inför hotfulla situationer. Man övar sig i en säker miljö för att senare kunna använda denna erfarenhet när det verkligen gäller. Drömanlagen har förts vidare då de som i drömmen utsatts för hotfulla situationer fått tillfälle att öva sig inför dem. Det betyder att de som drömt mer kommer att ha*

större chanser att överleva. Enligt teorin om sömn och drömmar som inlärningshjälp skulle det också innebära att de som sovit och drömt mer har lyckats lära sig mer och därför också klarat sig bättre. Samma sak gäller för den terapeutiska förklaringsmodellen. Sammanfattningsvis visar forskningen att sömn och drömmar har haft en avgörande positiv betydelse för mänsklighetens utveckling.

6. Vilken förklaring till drömmens gåta förespråkar du? Argumentera tydligt för din ståndpunkt. (5 poäng)

Möjliga svar, baserade på hela artikeln: *För ett godkänt svar måste arbituren belysa alla aspekter och förespråka en teori, eller en kombination av flera: budbärare från gudarna, meddelanden från vårt undermedvetna, hjärnans slumpmässiga sammankoppling av intryck under vaket tillstånd, Hot-teorin eller inlärnings- samt den terapeutiska funktionen. Arbituren måste visa med belägg i texten eller i sina egna erfarenheter varför han stöder just denna eller dessa teorier.*

Del II (30 poäng)

Trots alla vetenskapliga teorier tror människor fortfarande att drömmar förmedlar dolda budskap och sanningar. Varför tror du att det är så? Skriv en uppsats på minst 100 ord där du diskuterar denna fråga med stöd från egna erfarenheter och kanske även egna drömmar

Förslag till lösningar: Drömmar är högst personliga och där kan de mest bisarra och privata händelser spelas upp. Det ligger nära till hands att tro att vi där konfronteras med vårt innersta väsen. Eftersom religionen och litteraturen bär prov på en uppsjö av sanndrömmar och meddelanden från andra världar är de inte så lätta att avfärda eftersom de utgör själva grunden till vår kultur och identitet. Arbituren måste utgå från minst ett exempel från sitt eget liv där drömmar visat sig vara antingen sanna eller missvisande. Arbituren ska också diskutera vår syn på vetenskapen som allenarådande förklaringsmodell.

Del III (40 poäng)

Skriv en uppsats på minst 300 ord där du redogör för dina tankar om ett av de två ämnena nedan.

”Hoppet är en vakendröm.”

Aristoteles

Eller

”Fastän vi reser jorden runt för att finna skönhet, måste vi bära den med oss, annars hittar vi den ej.”

Ralph Waldo Emerson

